

Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei



„Aprob”

Directorul Colegiului „Vasile Lupu” din Orhei

Valentina Sandul

Valentina SANDUL

” mai 2019

Curriculum la disciplina

F.02.O.010 Psihologia vârștelor

Specialitatea:

11210 Educație timpurie

Calificarea :

Asistent al educatorului

Aprobat:

Consiliul profesoral al Colegiului „Vasile Lupu” din Orhei



director

Valentina Sandul

17 mai 2019

Catedra „Științe ale Educației”

șef catedră

Ruslana Savin

03 mai 2019

Coordonat cu:

Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău



director

Victoria Bercu

Instituția Publică de Educație Timpurie nr. 4 „Clopotel” din municipiul Orhei



director

Victoria Chirtoaca

16 mai 2019

Autori :

Ruslana SAVIN, profesor de psihopedagogie, grad didactic doi, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

Elena BOAGHI, grad didactic doi, Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Recenzent:

Zinaida CAZACU, grad didactic doi, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei.

Adresa Curriculumului în Internet

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei	6
IV. Administrarea disciplinei	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiul individual ghidat de profesor	9
VIII. Lucrări practice recomandate	11
IX. Sugestii metodologice	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	13
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu	15
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	16

I. Preliminarii

În momentul actual în învățământ se pune accent pe formarea specialistului competent, pe formarea și dezvoltarea competenței drept calitate a personalității. Competența specialistului este o condiție obligatorie a eficienței activității profesionale. Realizarea unui învățământ profesional de calitate în contextul realităților socio-economice actuale impune o nouă abordare a procesului de învățământ, care vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe necesare pentru integrarea pe piața muncii și pentru învățarea pe parcursul întregii vieți. Menirea oricărei instituții de învățământ este să pregătească tinerii pentru viață ; să-și proiecteze planuri de viitor, să-și facă proiecte, să conștientizeze și să-și asume responsabilități; să-și pună în armonie relațiile interpersonale pentru a putea cunoaște capacitățile proprii, pentru a-și spori randamentul muncii intelectuale și fizice etc., Curriculum-ul disciplinar „Psihologia vârstelor ” este un act normativ destinat formării profesionale a specialistului în educație timpurie, care specifică finalitățile de învățare și descrie condițiile de formare a competențelor profesionale specifice disciplinei. Curriculum-ul a fost elaborat avându-se în vedere următoarele:

- nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic ;

- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea ciclului al colegiului. Disciplina „Psihologia vârstelor ” oferă elevilor cunoștințe, abilități și deprinderi, referitoare la aspectele psihologice ale individului aflat într-o anumită etapă de vârstă. Scopul disciplinei este formarea competențelor de cunoaștere a caracteristicilor, funcțiilor, proceselor psihice a copilului de la naștere până la vârsta preșcolară, cu progresele ce caracterizează fiecare vârstă. Elevii vor analiza viața psihică a copilului începând cu primele zile ale vieții, evidențiind aspectele evolutive , crizele, dezvoltarea psihică, etc; avînd posibilitatea implicării practice prin propunerea de sfaturi de depășire a problemelor psihologice, prin formularea regulilor de dezvoltare psihică, prin aplicarea și interpretarea testelor psihologice cu scopul autocunoașterii și cunoașterii copilului în primul an de viață, la vârsta fragedă. Această consecutivitate a tematicii ține de calea istorică a cunoașterii, fapt care, va înlesni ceva mai mult înțelegerea materiei de studiu de către viitorii elevi. Obiectivul principal al unitatii de curs „ Psihologia vârstelor ” este formarea competențelor de identificare a trăsăturilor psihologice fundamentale care definesc etapele vieții : nou-născut, vârsta antepreșcolară și vârsta preșcolară; și de formare a competențelor de creare a mediului (social, familial, educațional) optim pentru dezvoltarea psihică a copilului de la naștere și până la debutul școlar. Unitatea de curs este destinată elevilor din anul I, semestrul II, Specialitatea *Educație timpurie*, calificarea *Așistent al Educatorului*. Pentru însușirea materiilor propuse în prezentul curriculum este esențial ca elevii să însușească F.01.O.009 Psihologia generală .

Studierea disciplinei „Psihologia vârstelor ” va constitui baza pentru însușirea temeinică a disciplinelor pe care elevii le vor studia în continuare.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Progresele omenirii, cât și regresele acesteia sunt determinate de oamenii însăși. De asemenea, atunci când privim omul ca ființă socială prin excelență, indiferent de profesia, locul de muncă, organizarea familială, mediul și nivelul de trai, omul trăiește printre alți oameni. Prin urmare înțelegerea naturii personalității umane devine un factor esențial atât în cunoașterea de sine, dar și în cunoașterea celorlalți. Aceste rațiuni relevă necesitatea studierii *Psihologiei vârștelor*. În orice profesie ar lucra, omul societății moderne are nevoie de pregătire de specialitate care, în condițiile actuale se cere a fi cât mai temeinică și mai cuprinzătoare. Studiul unității de curs „Psihologia vârștelor” alături de studiul celorlalte științe psihologice își propune în primul rând formarea personalității autonome și creative în vederea dezvoltării libere și armonioase a tânărului specialist. Pentru ca un tânăr specialist să răspundă adecvat unor realități în schimbare, el trebuie să dispună nu doar de o solidă pregătire profesională, ci el trebuie să posede și motivația, și disponibilitatea de a reacționa pozitiv la schimbare- ca premiză a dezvoltării personalității. În al doilea rând studiind cursul „Psihologia vârștelor” elevul Colegiului de azi -specialistul de mâine va avea abilitatea de a influența enorm formarea personalității tinerei generații, dar și abilitatea de a soluționa diferite probleme psihologice ce pot apărea la fiecare vârstă a copilului. Fiecare persoană este unică în felul său, este o personalitate individuală. Specialistul în *Educație timpurie* trebuie să dețină competențe de formare a personalității în ontogeneză a individului în conformitate cu particularitățile psihologice de vârstă, legitățile, mecanismele, premisele, condițiile, factorii și forțele motrice ale dezvoltării psihice. „Psihologia vârștelor” este disciplina în cadrul căreia elevii vor investiga modificările psihologice care survin în viața individului de la naștere până la vârsta preșcolară. Vor justifica ideea că diferențele psiho-fizice dintre copii și modalitățile lor diverse de activitate impun o organizare diferențiată a activității instructiv-educative care să valorifice, maximal, dezvoltarea potențialului lor. Studiind disciplina „Psihologia vârștelor” asistentul educatorului va susține organizarea procesului de dezvoltare educativă a copilului în cadrul instituțional, social și familial; va asista copilul în dezvoltarea de abilități de viață independentă și dezvoltarea personalității acestuia; va sprijini copilul în toate planurile sale (biologic, intelectual, moral, afectiv, comportamental, artistic și social). Valoarea formativă a disciplinei „Psihologia vârștelor” constă în :

- cunoașterea specificului etapelor de vârstă studiate, cu accentuarea aspectelor de evoluție și dezvoltare, dar și de continuitate și disfuncționalitate, de la o vârstă la alta;
- identificarea unor posibilități de elaborare a unor strategii de intervenție educațională în funcție de specificul psihologic ale etapelor de vârstă;
- utilizarea metodelor de cunoaștere a particularităților de vârstă și psihoindividuale ale individului.

III. Competențe profesionale specifice disciplinei

CS.1. Utilizarea noțiunilor specifice psihologiei vârstelor și dezvoltarea unui vocabular de specialitate.

CS.2. Identificarea trăsăturilor psihologice fundamentale care definesc etapele timpurii ale vieții umane.

CS.3. Aplicarea informațiilor specifice psihologiei vârstelor în construirea demersurilor instruirii și educației.

CS.4. Recunoașterea diferențelor individuale în construirea și manifestarea vieții psihice în mediul social, educațional și familial .

CS.5. Interpretarea comportamentului uman prin analiza proceselor psihice implicate în realizarea lui.

CS.6. Aplanarea și rezolvarea constructivă a problemelor psiho-sociale, ce pot surveni la vârstele timpurii.

CS.7. Abordarea psihologică eficientă a copilului (de la naștere până la preșcolaritate) în asigurarea serviciilor educaționale.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitate a de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ seminar			
II	60	20	10	30	Examen	2

V. Unități de învățare

Nr. d/o	Unități de competență	Unități de conținut
1. Psihologia vârstelor ca știință		
UC1	Precizarea aspectelor generale privind domeniul psihologiei vârstelor ca știință.	1.1. Psihologia vârstelor ca știință .Statut, scop, obiect de studiu. 1.2. Intercorelația psihologiei vârstelor cu alte științe. 1.3. Constituirea psihologiei vârstelor ca știință. Etape, momente istorice și personalități – fondatori în constituirea disciplinei ca știință.

2. Metodele de cercetare în psihologia vârștelor		
UC2	Identificarea metodelor de cercetare în psihologia vârștelor.	2.1. Metodele psihologiei vârștelor. Coraportul metodelor folosite în psihologia vârștelor și psihologia generală. 2.2. Clasificarea și caracteristica conform algoritmului de analiză a metodelor psihologiei vârștelor.
3. Legitățile generale ale dezvoltării psihice		
UC3	Analiza legităților dezvoltării psihice.	3.1. Conceptul de dezvoltare. Domenii/nivele ale dezvoltării umane. Conceptul de dezvoltare psihică 3.2. Factorii dezvoltării psihice. 3.3. Legile dezvoltării psihice. 3.4. Periodizarea dezvoltării psihice 3.5. Crizele de vârstă . Conceptul de activitate dominantă. Rolul activității în dezvoltarea și formarea proceselor psihice și calităților personalității.
4. Dezvoltarea prenatală a copilului		
UC4	Determinarea specificului dezvoltării prenatale a copilului.	4.1. Dezvoltarea timpurie a copilului- perioada prenatală. Probleme generale ale dezvoltării intrauterine. 4.2. Stadiile dezvoltării prenatale. 4.3. Influența dezvoltării prenatale asupra copilului.
5. Dezvoltarea psihică copilului în primul an de viață		
UC5	Stabilirea de caracteristici specifice dezvoltării psihice a copilului în primul an de viață.	5.1. Caracteristica psihologică și conduitele nou-născutului. Grupele de reflexe necondiționate și importanța lor în viața copilului. Trebuințele- forța motrică a dezvoltării psihice a nou-născutului. 5.2. Caracteristica primei luni de viață: apariția reflexelor necondiționate (concentrare vizuală, concentrare auditivă, reflexul de orientare). Noțiunea de „foame senzorială” „Complexul de înviorare” –hotarul între nou-născut și pruncie. 5.3. Dezvoltarea cognitivă. 5.4. Tipul de activitate dominantă. 5.5. Criza vârștei de un an.
6. Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani)		
UC6	Ilustrarea particularităților dezvoltării psihice a copilului antepreșcolar.	6.1. Aspecte generale ale dezvoltării în copilăria antepreșcolară. 6.2. Specificul activității antepreșcolare. 6.3. Dezvoltarea comunicării și limbajului. 6.4. Dezvoltarea proceselor cognitive: senzațiile, percepția, reprezentările, memoria, gândirea, imaginația.

		6.5.Dezvoltarea afectivității.Calendarul expresivității emoționale; problematica atașamentului. 6.6.Particularitățile personalității copilului antepreșcolar. Debutul conștiinței de sine și personalității infantile. 6.7.Criza independenței la copii de vârstă antepreșcolară.
7. Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar (3-6/7 ani).		
UC 7.	Analiza caracteristicilor de dezvoltare psihică a copilului de vârstă preșcolară.	1.1.Characteristici generale ale vârstei preșcolare. Subetape ale vârstei. 1.2.Dezvoltarea anatomo-fiziologică și psihică a preșcolarului. 1.3.Activitățile preșcolarului:jocul-activitate primordială, munca, învățarea. 1.4.Formarea personalității: -sfera motivațională -sfera emoțional-volitivă -conștiința de sine Formarea „EU”-lui social. 1 .5. Criza psihologică la vârsta de 7 ani. Complexul lui Qedip.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică / Seminar	
1.	Psihologia vârstelor ca știință	5	2	1	2
2.	Metodele de cercetare în psihologia vârstelor	5	2	1	3
3.	Legitățile generale ale dezvoltării psihice	8	2	1	5
4.	Dezvoltarea prenatală a copilului	12	3	1	5
5.	Dezvoltarea psihică copilului în primul an de viață	10	3	2	5
6.	Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani)	10	3	2	5
7.	7. Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar (3-6/7 ani)	10	5	2	5
	Total	60	20	10	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produsul de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
1. Psihologia vârștelor ca știință			
-Listă a savanților care a contribuit la dezvoltarea psihologiei vârștelor ca știință. -Contribuția în procesul de constituire și dezvoltare a psihologiei vârștelor. -Intercorelarea psihologiei vârștelor cu alte ramuri ale științei psihologice.	- Studiu de caz - Eseu - Tabel de sinteză - Proiect individual - Prezentare grafică - Referat - Proiect de grup	- Susținerea proiectului - Argumentarea orală - Prezentarea referatului - Susținerea proiectului	Saptamâna I-II
2. Metodele de cercetare în psihologia vârștelor			
-Rezultate ale unor metode de cercetare efectuate de psihologi, la diferite vârște. -Observarea la doi colegi comportamentul afectiv în aprecierea rezultatului învățării de către profesor, înregistrarea și analiza . -Efectuarea cu doi copii de vârstă preșcolară „Desenul familiei” Interpretare. Recomandări.	- Rezultatele cercetărilor - Autoanaliza psihologică - Tabel de analiză/de sinteză - Lucrare individuală - Studiu de caz - Eseu - Tabel de sinteză - Listă de sfaturi	- Argumentarea scrisă - Evaluarea rezultatelor testului - Susținerea , argumentarea rezultatelor	Saptamâna III-IV
3. Legitățile generale ale dezvoltării psihice			
-Recomandări de dezvoltare psihică. -Influența factorilor ereditar, de mediu și educațional în dezvoltarea psihică.	- Ghid practic - Referat - Proiect	- Argumentarea orală - Susținerea referatului - Prezentare orală	Saptamâna V-VI

-Recomandări pentru depășirea crizelor de vârstă. - Efectele activității asupra dezvoltării psihice. -Legile dezvoltării psihice.	Lucrare individuală Diagrama Cauză-efect Prezentare grafică	Prezentare scrisă Comunicare Prezentare orală	
4. Dezvoltarea prenatală a copilului			
-Prezentarea de ilustrații , ce ar elucida etapele dezvoltării copilului în perioada intrauterină. -Ghid de dezvoltare lunară a fătului.	Linia timpului Referat Ghid de dezvoltare embrionară	Prezentarea scrisă Sustținerea referatului Interpretarea ghidului	Saptamâna VII-VIII
5. Dezvoltarea psihică a copilului în primul an de viață			
-Principalele achiziții pe parcursul primului an de viață. -Analiza comparativ dezvoltarea copilului în I lună, V lună și XI lună de viață. -Recomandări părinților pentru dezvoltarea eficientă a copilului în primul an de viață	Eseu Tabel de sinteză Diagrama Wenn Ghid practic	Comunicare Prezentare tabelului Prezentare de diagrame Argumentarea ideilor	Saptamâna IX-XI
6. Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani)			
-Prezentarea conținutului tematic rezumat într-un poster de la tema :Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar . -Recomandări pentru crearea unui spațiu educațional, care ar satisface cerințele de dezvoltare psihică a copiilor de vârstă timpurie.	Poster Ghid practic Referat Studiu de caz Eseu Tabel de sinteză Listă de sfaturi	Analiza posterului Argumentare Prezentarea referatului	Saptamâna XII-XIII

7. Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar (3-6/7 ani)			
-Rolul jocului în dezvoltarea psihică a preșcolarului. -Principalele achiziții la vârsta preșcolară. -Sfaturi părinților, educatorului pentru dezvoltarea armonioasă a copilului preșcolar.	Eseu structurat Diagrama Cauză-efect Ghid practic Studiu de caz Ghid practic Lista de recomandări.	Argumentare orală Prezentare Eseului Prezentarea orală Argumentarea ideilor .	Saptamâna XIV-XV

VIII .Lucrări practice recomandate

1. Ecologia dezvoltării psihice.
2. Efectele televiziunii și internetului asupra sănătății mintale a copilului.
3. Pregătirea psihologică a copilului de școală.
4. Factorii dezvoltării psihice.
5. Condiții pentru o dezvoltare psihică a eficientă a copilului.
6. Dezvoltarea intrauterină a fătului.
7. "Clubul supermamicilor" Cele mai importante griji ale unei mămici cu copii până la vârsta școlară.
8. "Clubul supertaticilor" Cele mai importante griji ale unui tătic în cele nouă luni de sarcină. Regimul alimentar al viitorului tată.
9. Ghid complet pentru dezvoltarea psihică a copilului de la naștere până la vârsta de 6/7 ani. Proiect.

IX. Sugestii metodologice

Unitatea de curs „Psihologia vârstelor ”este axată pe necesitățile celui ce învață, ceea ce permite ca instruirea să fie accesibilă și eficientă pentru toți elevii. Instruirea este proiectată în așa mod, încât în etapele corespunzătoare învățarea va fi apreciată, și elevilor li se va oferi feedback obiectiv și constructiv. Unitatea de curs are la bază principiile: utilitatea socială a procesului didactic, corelația interdisciplinară, valorificarea informațiilor din activitatea elevilor. Caracteristicile fundamentale ale strategiei didactice utilizate în realizarea conținutului sunt: aplicabilitatea în activitatea practică a achizițiilor, accesibilitatea –adaptarea la necesitățile de formare a elevului sub aspectul nivelului (stilul individual de învățare, potențial, nivel cultural atins, interese și atitudini); adaptarea la specificul formării profesionale (pregătirea profesională, experiența anterioară, organizarea procesului didactic la specialitate) Instruirea se va baza pe o selecție critică a materialelor și resurselor. Materialele de instruire sunt structurate și organizate în formatul adecvat creșterii capacități de învățare a elevilor. Se va utiliza în procesul predării strategii care să sprijine înțelegerea și reținerea noilor informații. Se va

recurge, ori de câte ori este necesar, la cunoașterea sensorială și la gândirea critică, solicitând argumentarea. Se va combina diverse strategii didactice pentru a cuprinde elementele din cât mai multe stiluri de învățare, luându-se în considerație teoria inteligențelor multiple. Prin strategia aplicată se va asigura un echilibru dintre aspectul teoretic și practic al formării competențelor. Specificul formării competențelor în procesul de instruire este oferirea feedback-ului permanent între elevi și profesor, precum și completarea sistematică a portofoliului la disciplină. În realizarea finalităților unității de curs „Psihologia vârștelor” vor fi utilizate preponderent metodele didactice: conversația euristică, problematizarea, joc de rol, discuția ghidată, studiul de caz, prezentările PPT, filmulețe documentare și analiza situațiilor concrete. Predarea unității de curs va fi axată pe necesitățile celui care învață, luând în considerație inteligența dominantă și specificul, stilul de învățare a discipolilor. Conținuturile recomandate în prezentul curriculum alcătuiesc axa epistemologică a disciplinei predate, esența științei pe care urmează să o cunoască, să o asimileze elevul, de aceea acestea se conformează logicii și coerenței științifice prezentate într-o paradigmă pedagogică acțională. Interactivitatea, ca factor de calitate al învățării completează în mod fundamental și principal, strategiile de învățare specializată, de calificare profesională, pornind de la însușirea limbajului specific și culminând cu modul de a gândi și de a acționa într-un domeniu, pentru demonstrarea performanțelor profesionale, iar învățarea socială va oferi șanse pentru o bună adaptare și inserție comunitară.

Strategia metodologică propusă pentru desfășurarea procesului educațional este reflectată în tabelul de mai jos:

Crt.	Unitatea de conținut	Metode didactice recomandate
1	Psihologia vârștelor ca știință.	Discuția dirijată Hărțile conceptuale Metoda R.A.I. Tehnica 3-2-1
2	Metodele de cercetare în psihologia vârștelor	Interviul în trei trepte Brainstorming-ul Tehnica 6/3/5 Cubul Metoda Frisco
3	Legițile generale ale dezvoltării psihice	Tehnica ciorchinelui Studiul de caz Harta conceptuală Proiectul în grup

4	Dezvoltarea prenatală a copilului	Autochestionarea Învățarea individuală Comparație și contrast
5	Dezvoltarea psihică a copilului în primul an de viață	"Bulgare de zăpadă" Postere
6	Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar și preșcolar	Studiul de caz Harta conceptuală Știu/Vreau să știu/Am învățat Tehnica ciorchinelui

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea este o componentă organică a procesului de învățare care trebuie să se realizeze în mod preponderent ca evaluare continuă, formativă. Orice instrument pentru evaluare se va elabora în baza obiectivelor generale formulate în termeni de competențe. Consecvența și fidelitatea evaluării se va asigura inclusiv prin continuitatea dintre evaluarea inițială, curentă/formativă și cea sumativă. Alternarea celor trei forme de evaluare-orală, scrisă și practică va răspunde necesităților de dezvoltare a inteligențelor multiple. În actul de evaluare elevul va fi implicat cu scopul de a facilita procesul de autocunoaștere, autoedificare și autorealizare. La conceperea demersurilor evaluative vom pune în prim plan sarcinile care oferă elevului posibilități multiple de afirmare, de luare a deciziilor, de promovare și producere a valorilor proprii, de respectarea opiniilor și punctelor de vedere a celuilalt. De asemenea, ca metodă alternativă de evaluare va fi utilizată constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului. Un rol important în procesul de evaluare îi va reveni studiului individual al elevilor, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum. Nota finală a elevilor se va calcula utilizând o formulă ponderată de calcul, astfel 60% va reprezenta media notelor curente obținute pe parcursul semestrului, iar 40% va constitui nota obținută la examen. Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale) ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva studiile de caz. Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări. Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui

feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale. Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Proiect elaborat	- Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. - Completitudinea proiectului - felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific. - Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. - Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. - Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
2.	Referat	- Correspondența referatului temei. - Profundimea și completitudinea dezvoltării temei. - Adecvarea la conținutul surselor primare. - Coerența și logica expunerii. - Utilizarea dovezilor din sursele consultate. - Gradul de originalitate și de noutate. - Nivelul de erudiție. - Modul de structurare a lucrării. - Justificarea ipotezei legate de tema referatului. - Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
3.	Rezumat oral	- Expune tematica lucrării în cauză. - Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. - Expunerea orală este concisă și structurată logic. - Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. - Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial.
4.	Rezumat scris	- Expune tematica lucrării în cauză. - Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. - Textul rezumatului este concis și structurat logic. - Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. - Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui, nu trebuie să existe contrasens.

		▪ Coerența: rezumatul are o unitate și un sens evidente, lizibile pentru cei care nu cunosc textul sursă. ▪ Progresia logică: înlănțuirea ideilor, prezentarea argumentelor sunt clare și evidente. ▪ Angajamentul autorului, aptitudine critică corect evaluată și transpusă. ▪ Respectarea modalităților de enunțare a textului sursă: rezumatul este o oglindă micșorată dar fidelă textului sursă. ▪ Muncă pertinentă de reformulare: rezumatul nu este un colaj de citate. ▪ Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/4 din textul inițial. ▪ Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor, ▪ frazelor, paragrafelor textului. ▪ Text formatat citeț, lizibil. plasarea clară în pagină.
5.	Studiu de caz	▪ Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. ▪ Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. ▪ Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. ▪ Corectitudinea lingvistică a formulărilor. ▪ Utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. ▪ Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. ▪ Punerea în evidență a subiectului, problematicii și formularea. ▪ Logica sumarului. ▪ Referință la programe. ▪ Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate. ▪ Noutatea și valoarea științifică a informației. ▪ Exactitatea rezultatelor și rigoarea probelor. ▪ Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. ▪ Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. ▪ Personalizarea (să nu fie lucruri copiate). ▪ Aprecierea critică, judecată personală a elevului.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Resursele necesare pentru predarea unității de curs Psihologia vârstelor sunt:

- Suport de curs la unitatea didactica;
- Portofoliile elevilor;
- Literatură didactică;
- Postere, imagini, planșe;
- Proiector.

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi accesată
1.	BONCHIȘ, Elena. <i>Psihologia copilului</i> , Polirom, 2011. 424 p. ISBN: 978-973-46-2231-3.	BPR „Alecă Donici” din Orhei
2.	BONCHIȘ, Elena. <i>Dezvoltare umană</i> , Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2000. 249 p. ISBN: 973-9329-77-2.	BPR „Alecă Donici” din Orhei
3.	Cadrul de referință al curriculumului național, ordinul MECC nr. 432 din 29 mai 2017.	Catedra <i>Științe ale Educației</i>
4.	Curriculum național: Învățământul primar/ MECC al RM, Chișinău: Lyceum, 2018. 212 p. ISBN 978-9975-3258-0-6.	Biblioteca Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei
5.	CREȚU Tîncă, <i>Psihologia vîrstelor</i> , Editura Credis, București, 2016. 392 p. ISBN: 978-973-46-6008-7.	Biblioteca Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei
6.	MUNTEAN, Ana. <i>Psihologia dezvoltării umane, Ediția a III-a revăzută și adăugată</i> , Iași: Polirom, 2009.	Catedra <i>Științe ale Educației</i>
7.	RACU, Ig., PERJAN C., <i>Psihologia dezvoltării și psihologia pedagogică</i> , Univ. Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Chișinău, 2007. 160 p. ISBN: 978-9975-48-039-0.	Biblioteca Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei
8.	ȘCHIOPU Ursula, <i>Psihologia vîrstelor, ciclurile vieții</i> . Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997. 508 p. ISBN: 973-30-5798-3.	Biblioteca Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei
9.	ZLATE Melu, VERZA Emil, <i>Psihologia vîrstelor</i> , Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993. 220 p. ISBN: 973-30-3771-0.	Biblioteca Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei